

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

10 de Officiis militum, & pœnis in illis delinquentium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

fili pater, mater, foror, frater, vxor, duas. Consules tantum duas femis, & heredes eius vnā femis. Si solum consul, eodem modo. Praefecti & magistri militum, dum viuunt, duas: heredes eorum, vnā: magistri officiorum vel quaestores, vnā femis: heredes eorum, vnā. Comites domesticorum & prosectorum, sacrarum vel priuatarum largitionum, singulas: heredes eorum, dimidias vt statuit Arcadius in l. hac lege, 10. de metatis, li. 12. C. Immunes quoque facit Leo, decem tribunos post primicerium, ab hospitiis in domibus, quas habent in vrbe Constantinopolitana, l. fin. eo. tit. de meta. Item & praetoria ordinariorum iudicum, l. cum eos, 3. C. eod. tit. & fabricentium domus, l. fabricensium. C. eod.

9 Qui autem immunes ab hospitibus sunt, non debent vicinos onerare: nec debent, vt illi onerentur, immunitatem impetrare.

10 *Homines qui, 9. de meta. lib. eod. C.* Ceterum ¶ & annotandum est, militibus ex bello redeuntibus, vel in bellum euntibus non semper hospitia in domibus priuatorum constituenda esse: sed & in turribus murorum iuxta solum, non autem in superioribus contignationibus: forsitan metu prodicionis, sed in pedepianis, vt loquitur Iustinianus in l. deuotissimos, 7. de metatis, li. 12. C. Sed & Plutarchus notat, morem fuisse Romae, exercituum ducibus vrbe non ingredi, *Plutarch. in Pompeii vita.* At dum in praesidio milites sunt, placuit Francisco I. eius nominis Regi Gall. intra mœnia vrbiū hospitari debere. *Ordonnances du Roy Francois sur la fait de la guerre, artic. 3.* vt que si quis ex ciuibus, vel caminum vel stabulum domus suae corrumperit deiecit, ne milites reciperet, domo ita illis reddita inutili, cogere ut refarcire & reficere, & mobilia inde eiecta restituere in formam pristinam. Ceterum suppellectilia militibus concedi cum inuentario iudice loci auctore, & ex eodem restitui, antequam inde migrant, *ead. cons. tit. art. 7. & 8.* ¶ Edidit ¶ & idem rex caput ad meritis metatores militum, vt si quis praetextu officii aliquid a dominis domorum extorsisset, ne ibi lignaret vel designaret hospitia, furca suspendatur, *ead. cons. tit. art. 23.* Demum vt qui ab exercitu cum commeatu impetrato & subscripto a suo duce recedunt, non hospitentur gratis, sed in publicis hospitibus, more aliorum viatorum, *ead. art. 26.*

De Prædiis & Castris militibus assignatis.

Cap. 9.

- 1 Prædia militaria.
  - 2 Prædia in usum vel opem militiae a priuatis relicta.
  - 3 Castella militum limitanea.
  - 4 Magistra militum cura circa castella limitanea.
- 1 ¶ Nō feudorum tractatione docuimus, aliquando distributos fuisse agros, potissimum limitaneos, militibus, vel pro onere militiae, vt in agris, de acq. rer. dom. in P. *Homines fundi. 8. de fundis patrimon. lib. 11. C. tit. 61.* quos ipsi suo labore curarent, eosdem & defenderent, omni tributo remisso, l. fin. de fundis limit. lib. 11. C. tit. 59. *In nomine domini, de offi. praefect. prae. 2. ff. li. 1. tit. 30. de quibus iterum non loquitur, sed addam, & a priuatis etiam in vsu militiae fundos relictos aliquoties, vt ex illorum pronentibus militibus frumenta darentur, l. de fundis limit. lib. 11. C. ¶ E-*
- 2 rant ¶ & castellorum loca, in oris regni, quae ab aliis, quam a militibus non poterant detineri, vt si priuati castelli inuenti essent non milites, capitali sententia piederentur, l. 2. eod. tit. de fundis patrimon. Quia priuato custodia limitis imperii committi non debet, *l. legatum, de operib. publi. in P.* propter periculum vicini hostis & prodicionis. ¶ Quinimo ¶ & cura magistrum militum olim erat, ob eundem metum, vt etiam castella per milites possessa limitanea, & ciuitates per limites constitutas, quae ad iustam magnitudinem accederent, ita disponeret & circumcideret, vt per paucos possent defendi & tuto conseruari, *d. l. in nomine domini. §. interea, de offi. praefect. prae. 2. ff. li. 1.*

De Officiis militum, & pœnis in illis delinquentium. Cap. 10.

- 1 Militare crimen quod dicatur.
- 2 Militares leges de non detrahenda militia, de se non dedendo, de obedientia praepositorum mandatis.
- 3 Pugnandum non esse, nisi iussu imperatoris exercituum, exemplis vindicta docetur.
- 4 Militum contumacia plestenda.
- 5 Militibus vallum, aut agmen non licet excedere.
- 6 Miles manus inferens, aut eum deserens, aut contumacia praeposito quomodo puniendus, §. 12.

- 7 Seditionem mouens in exercitu miles, vt puniatur. *Commilitonem vulnus, ante pena, eod.*
- 8 Leges de disciplina militum ab Aureliano praescriptae.
- 9 Pugnae initium apud Romanos praecedebat adoratio Dei. *Religio in castris obseruata, eod.*
- 10 Pleniunus in pugna obseruatio, eod.
- 11 Miles ab auditu tubae distans inter hostes.
- 12 Ordines deserere poenam habet capitalem. *Custodiam deserere capitale, eod.*
- 13 Sortitio ad poenam militare supplicium, eod.
- 14 Stare poena militaris, eod. §. 15.
- 15 Scutum praese ferre poena militaris, eod.
- 16 Stationem relinquere capitale.
- 17 Militiam duplicem nemo habeat.
- 18 Commeatum quo tempore militibus dare non liceat, eodem.
- 19 Desertionis crimen diuersum & poena, §. 17.
- 20 Desertor quis, eod.
- 21 Emeritor quis dicitur, eod.
- 22 Fugitiuus quis. *Erro quis, eod.*
- 23 Pugnantis alius, non pugnare, capitale, §. 21.
- 24 Poena militaris, milites inter sarcinas & captiuos ponere, *fratris habitus.*
- 25 Miles iniussu magistratuum, ne alio se transferat.
- 26 Miles ne commilitonem pugnantem deserat. *Transfuge qui.*

Officium regentis ¶ exercitum in duobus consistit, videlicet in danda & conseruanda militari disciplina, *l. officium, §. 1. de re milit. P. lib. 49. tit. 16.* Quam qui offendunt, militate crimen committunt: vt si extra hanc disciplinae rationem delinquant, commune crimen admittere dicuntur, l. 2. eod. ¶ Leges ¶ militares formulam, & viuendi, & officii praescripserunt, quarum aliquas recensere, additis pœnis eorum qui ab his declinant: & ita delictum militis est, quod aliter quam disciplina militum exigit, committitur, vel segnitie, vel contumacia, vel desidia, *l. omne delictum, 6. eod.* Prima erit, ne quis munus militiae detreget, nec se vel suos subtrahat, alioquin poena imminente legibus imposita, l. 4. §. *grauissimum autem, §. §. ff. de q. eod.* Ne se dedat cui non licet, hocque crimen augetur, vt in ceteris delictis, dignitate, gradu, specieque militiae, l. 1. §. *fin. eo.* Obediunt milites praepositis, & mandata eorum exequantur: aliter peccatum desertoris subeant, l. 3. §. *si praesides, eod.* Ne prohibita a duce faciant, vel mandata omittant: alioquin capite puniantur, etiam si res bene gesserint, l. 3. §. *in bello, eo. de re milit. l. omne delictum, §. contumacia, eod. ff. mil. lex 12. in militarib. In finia.*

¶ Q. Fabius ¶ Rutilianus magister equitum a Lucio Papyrio curiore dictatore virgini iussu caedi, quod exercitum eduxisset aduersus Samnites sine eius iussu, quamuis eos fugisset, *Valer. Max. li. 4. c. 2. Eutrop. li. 1. Tit. lib. de vir. illustribus.* Vt & Posthumus Tiburtus, & Manlius Torquatus, filios etiam prouocatos ab hoste & victores, insulerunt occidi, quod non expectato imperatoris iussu pugnassent, *Val. Max. li. 9. c. 3. Orof. li. 3. c. 9.* ¶ Et multo ¶ grauior contumacia erit ipso contemptu. Nam vt docet exemplo & responso P. Craffi Mutiani Gellius, corrumpitur & dissoluitur officium Imperatoris, si quis ad id quod iussus est, non obsequitur, & consilio ducis non considerato, arbitrio respondeat, *Gell. lib. 1. cap. 14.* ¶ Qui ¶ agmen excesserit, ex causa vel sustibus caeditur, vel mutare militiam solet. Nec non & si quis vallum transcendat, aut per murum castra ingrediatur, capite puniatur: si vero fossam transfilit, militia reicitur, in l. 29. *militar. l. Iustinian. §. in bello, de re milita. vide Constant. Harmonopo. lib. 1. tit. 16.* Hoc enim & in muris publicis & fossis capitale perpetuo fuit crimen, l. *si deserens, de re milit. P.* ¶ Qui ¶ manus intulit praeposito, capite puniendus. Augetur & hoc crimen qualitate seu dignitate praepositi, in *l. omne delictum, §. 1. de re milita. c. homo Christianus, 40. dist. in l. 1. c. 12. §. 17. leg. milit. Justin.* Sicut & contumacia, irreuerentia omnis aduersus duces vel praesidem militum, capite punienda est, *l. omne delictum, §. contumacia, l. milita agrum, 1. §. irreuerens, de re milit. P.* Eadem capitalis poena et imposita, qui praepositum suum deseruerit, vel protegere noluerit, l. 3. §. *si. §. de leg. omni delictum, §. ff. eod. tit. l. 1. c. 2. §. cum dominus ad Syllaniam, P. §. l. 31. leg. milit. Justin.* ¶ Ad ¶ contumaciam seditio ¶ pertinet mota inter milites, quae si atrox, capite puniatur: si in tra-

vociferationem. vel leuē, habet e gradu militiæ reiectionem, l. 3. §. qui seditionem. de re milit. P. §. l. 13. leg. militar. Iustin. Lex Rothari inter Langobardos, animā, id est, vitā periculum in eos statuit milites. qui contra principem. vel in eum quem illis præposuerit. eam mouerit. l. 5. tit. de malefic. ubi. l. leg. Langobard. Scipio Africanus, in castris Hispaniæ seditiones milites, nudos protrahi iussit, & ad palum deligatos, virgisque caesos securi percuti. vt auctor Lilius. l. 8. de ad. 3. Sed plura alibi de seditionis suo loco in crimine lætæ maiestatis humanæ. Porro qui commilitonem vulnererit si quidem lapide. militia reicitur: si gladio. capite plectitur, l. omne delictum. 6. §. si quis commilitonem. de re milit.

8 in P. Leges militares † Aurelianus. Cæsar tribuno præscriptis huiusmodi. Flaut. Vo. sic. in Aureliano: Nemo pullum alienum rapiat, quem nullus contingat, vnum nemo auferat, segetem nemo decerret, oleum, sal, lignum nemo exigat, annonā suā quisque conuentus sit. De præda hostium, non de lacrynis provincialium habeat. Arma tersa sint, ferramenta Samiata, calciamenta fortia: vestis noua veterem excludat. Stipendium in baltheo, non in popina habeat. Equum signarium suum defecit capium animam non redat, multum cenuria tum communiter curat. Alter alteri quasi seruus obsequatur, a medicis gratis curentur, aruspiciibus nihil dent. in hospitium caute se agant.

9 Qui aliter fecerit, vapulet. § Romani quoque, † qui maius momentum in religionis obseruantia, quam in vincendis hostibus posuerunt, initio pugnae ex more Deos suos adorare & venerari solite erant, Plutarchus in vita Marci. Cæli. Rhod. l. 5. c. 27. Lacedæmonius ante plenilunium in aciem prodire, lege non licebat. Suidas in Hippiā. Aliquando & Iudæicus populus a bello abstinit Sabbatho, ob Dei honorem: donec necessitas Machabeos legem & vitam illo die arma sumere coegit. § Lex † alia militaris, militem ab auditu tubæ exercitus distantem, in hostium referrebat numerum, Ap. Alexan. in Lybieo. § Alia † Alexandri Cæsaris, vt si quis de via in alienam possessionem deflexisset, pro qualitate loci aut fustibus subiceretur in conspectu eius Cæsaris Alexandri, aut virgis, Lamprid. in Alexan. facti. l. 3. vers. sed qui agerunt. de re milit. in P. Sic Philippus Rex Macedonum Aphthonerum flagris cecidit, quod cum situisset, acie deserta, digressus abstinere in publicum hospitium diuertisset, Elia. l. 1. 3. de var.

12 hist. ca. fin. § Refert † & Appianus eos, qui seditionem in exercitu contra tentent qui custodiam aut ordines in bello reliquissent, forte delectos morte multatos. Appian. lib. 3. bello civil. Est enim digna obseruatione lex, ordines ne quis deserat. Atque pœna aliquando non seruati ordinis, ignominie causa stare. & scutum præ se ferre. Qua damnatus sub Lyfandro clasfis Lacedæmoniorum præfectus D. r. yllides Pharnabazo accusatus, Xenoph. l. 3.

13 rer. Græcar. § Suidas † autem apud Romanos capitale fuisse tradit deseruisse munus suum, stationem leu aciem, Suid. in ver. 2. es. pœna. Modestinus eum qui stationis munus r. inquit, plusquam emanforem esse dicit, & pro modo delicti, aut castigari, aut gradu militiæ deici, l. 3. §. qui stationis. de re milit. P. Et ex eodem, legio si d. si. ia. solet militia auocari, d. 4. §. si. Gratianus, Valens Theodol. Cæsares iubent, ne milites & tribuni per possessiones vagentur, sed vt remaneant cum signis propriis, & in mansionibus solitis ac publicis: alioquin grauiori supplicio indidit, in l. 1. de re milit. l. 2. C. §. Hinc † mutatur ratio lex, ne quis duplicem tractet eodem tempore militiam, l. si qui milit. non poss. l. 1. 2. C. facit. l. si de assensu. C. §. de multa. de præben. quia militiā assiduam exigat militem, nec momento. beuntem. Imo lex Iustiniani Græca ian. iuit, l. 2. in legibus milit. iusti. vt miles capite puniatur, qui tempore pugnae, vel dum acies ordinatur. statione aut signo relicto fugerit, aut ex loco profuerit. in quo ordinatus, cadaueris spoliandi causa, aut ad hostes temere profectus, vt pote qui ordines acie distoluerit, & locis suis inuidias parasse videatur. Imo nec l. et a numeris ad alios numeros milites transferre, nisi angusta maiestas vtilitatis publicæ causa hoc fieri iussit. Contra publ. cam. l. 4. de re milit. l. 12. C. gl. in c. ad a. skol. cam. in vrb. ad prohibendum. de regu. a. Neque ipsi ducibus permillum passim tempore belli commeatum militibus dare. pœna capitali & dantibus & accipientibus imminente, l. 1. de comment. lib. 12. C. tit. 43. non omnes. §. 1. de re milit. P. nisi paucis & ad breue tempus & non vigente opposito hoste, l. per hanc. §. vt autem. de eroga. milit. anno. l. 12. C. & expositis prius causis profecti-

15 omis l. nemo miles. l. 3. eod. Græchus † consul in secundo bello Punico. exercitum Volonum, quod in prælio focios deseruissent, iussit itando cibum capere per omne belli tempus, L. ius lib. 4.

16 de cad. 3. §. Desertionis † crimen gradus habet. quia diuerso modo

do habet delictum. Siquidem desertor in iure dicitur civilis. qui per prolixum tempus euagatus reduciat, Modestinus l. 3. §. desertor. de re milit. in P. & qui belli tempore abiicit a signis, l. 1. §. de desertor. de desertor. lib. 12. C. tit. 46. In quo postremo differt ab emanfore, quis est, qui postquam diu vagatus est, in castra reuertitur, d. l. 3. §. emanfor. l. 3. proximus est, qui ad diem commeatum. & qui commeatum spatium ex cedit in eadem causa est, l. qui commeatum. 14. de re milit. Edictum Germanici desertorem militem faciebat, qui diu affuisset: vt is inier emanforem haberetur. Lemus tamen delictum emanforis, velut in seruus, erroris: grauius desertoris, vt in seruus fugitiuis l. 4. §. edictum Germanici, de re milit. in P. §. Plane fugitiuum † dicitur leges eum, qui ita consilio capto a domino aufugit. ne ad illum postea reuertatur. Erronem vero pusillum fugitiuum, qui non quidem fugit, sed frequenter sine causa vagatur. Vp. in l. qui est fugitiuus. 17. cum suis §. §. errorem. de adul. d. l. lib. 21. P. tit. 1. Examinatur autem causa semper emanforis qui, & ubi quis fuerit, quid egerit: & datur venia verudini, affectioni parentum & affinium, l. 4. §. exam. in vrb. de re milit. in P. Pœnas enim in proximos sæpe præiunctionem doli mali pellit. Et si seruus fugientem persecutus est, vel si qua huiusmodi causa fuit. Vp. in l. 3. §. si eum quis retineat. de libero hom. exhib. l. 43. P. tit. 28. l. 2. de except. in P. Nec omnes desertores similiter puniuntur, sed habetur ordinis, stipendiorum ratio. gradus militiæ loci muneris deserti, ante actæ vitæ, si solus, vel cum aliis deseruerit: num crimen desertionis solum sit, vel aliud habeat coniunctum, & temporis, quo in desertione fuerit. Qui in pace deseruit eques, gradu pellendus: pedes militiam mutat. Qui autem in bello, vt etque capite puniatur. Crimen adiectum desertioni grauiorem addit pœnam. Desertor ex prima desertione, capite puniatur in vrbe inuentus: alibi, ex prima desertione destituitur, ex secunda capite puniatur. Desertor se offerens: ex indulgentia principis in insulam deportatur, l. non omnes. §. cum sequi. §. §. de re milit. Iustinianus tamen mitius agens, ait desertorem qui sponte processerit, peccati anterioris iupplicium timere non debere. in l. 1. §. desertor. de desertor. lib. 12. C. qui desertorem scienter receperit & celauerit in domo vel agro, & is capite puniatur, & domus fisco deservat, l. 1. eod. tit. Si quis, inquit Carolus Magnus, adeo cotinax aut superbus exstiterit, vt dimisso exercitu abscessisset aut licentia regis domum reuertatur, & quod nos Theononica lingua dicimus exstiterit, sepe vt reus maiestatis periculum vite incurrat, & re eius fisco nostro seruetur in constitutionib. Caroli Magni, in capitularibus ad dicitur ad leges Langobard. tit. de desertor. Scipio militatē disciplinam apud Numantiam corrigens, quem milite extra ordinē deprehendit, si Romanus esset, viribus: si extraneus, fustibus, æ. idit, l. 58. Epuloa Livi. Aliquando, si miles ad exercitum non rediisset. consul eū & bona eius vendere iussit, lib. 11. Epitoma. Livi. §. Tempore † quo est pugnandum, non pugnare, & ita munus suum deserere grauius crimē est: vt pote patris, nis specie habens, & feruoris idcirco, & morte vindicatur. Eo nomine Lætus dux exercitus Seneriani Cæsaris capite damnatus, post commissum prælium Lugdunense, quod aliis pugnantibus a prælio spectat or abstinuit, Herodia. lib. 3. Eadem ratione & Metius Sufferius dux Albanorum, cum exercitu ab Alba, a Tullio Hostilio in auxilium accitus contra Veientes, cum a pugna se subtraxisset in montem, vt pugnantium videret exitum, & fortiori postea se iungeret, vt proditor in diuersas partes distractus, arboribus in diuersa tendentibus, pœnas meritas rependit, Lilius. l. 1. deca. 1. Oros. in 2. c. 4. Scribit & Gregorius Turonensis lib. 2. hystoria Francor. ca. 41. Clodouēum Francorum regem indignatum contra Charuicam in auxilium vocatum, quod is, dum cum Siagrii pugnaret rex, emicuit stetit neutram partem adiuvans, exitum exspectans, vt cum eo qui vinceret amicitiam iniret. Et ideo tandem capitali cum filio eum supplicio affectus. De his etiam, qui non pugnant aliis pugnantibus, in proditorum serie, dum ageremus de crimine immunitate humanæ maiestatis egimus. §. Subiugam † tamen aliam pœnam, quæ est capitalis non sit: atamen feruor ob ignominia diuurniorē videtur nobilib. & genere illustri natis. De qua apud Ammian. Marcell. l. 25. qui refert tertiariorū equestrem numerū a legionib. incusatum, quod cum ipse aductum hostium irrumperet acies, illi paulatim dilapsi alacritatem pene totius minuerent exercitus: vnde com. notus ad indignationē iustā Imperator exercitus, ad-

licet t
nt. de
men
nant,
ultra
mal.
dicit
ygit,
ne de
necē
mpos
pocet
radu,
is, &
tibe
data
rinit,
mil.
pyrio
ifficē
aler.
fihu
omato
Im
Et
ocet
s est,
o re
avel
quis
apito
at. l.
lib. 1.
eruo
post.
di
Chri
cont
m
milit
im
erit,
u ad
ditio
7
intra
proci

emtis signis. Iustisq; diffractis, omnes eos qui fugisse arguebantur, inter impedimenta, & sarcinas, & captiuos, agere iter impo-
 sinit. ductore eorum qui fortiter solus deceratar, alia turma appo-
 sita. cuius tribunus turpiter praelium deseruisse annuntiabat.
 Abiectos quoque fuisse sacramento alios quatuor, ob fli-
 gium simile vexillationum tribunos. Scribit & Gellius *lib. 10. cap. 8.*
 quod & fuit antiquitus militaris animaduersio, iubere militi
 ignominia causa venam solui, & sanguinem dimitti quod opi-
 natur factum in militibus stupentis animi, atque a naturali ha-
 bitu declinantis, vt non tam poena quam medicina videretur.
 Postea tamen ob pleraque alia delicta idem factitatum per con-
 suetudinem: quasi minus sani viderentur omnes qui delinque-
 rent. ¶ Huc ¶ addenda Lacedaemoniorum lex. quam ab Aegypti-
 is acceperunt, neminem bellatorum citra magistratum con-
 sensum alio se conferre, *Isocrates oratio. 5. que inscribitur Helena*
 20 *encomium.* ¶ Lex ¶ Rotharii Langobardorum regis, *Si quis con-*
 21 *tra in micum pugnando, collegam suum dimiserit, aut alium fecerit,*
si eum deceperit. Et cum eo non pugauerit, anima sua detrimen-
tum patiarit. l. 1. legum Langobardorum. de malef. 6. Fultuarium etiam
 iam apud Cleer-nem meruit, qui contulem reliquerit, *Cicer. 3.*
Philippica. Et Francis etiam, deseruisse exercitum capitale, quod
 illis sua lingua, *Heribertus. Beat. Rhena. lib. 2. rer. Germanicarum.*
 Defunctorum in desertione bona, confiscari Marcus & Antonius
 CC. statuerunt. *l. 4. de re milit. l. 12. C.* Disciplina antiqua Ro-
 manorum secundum Polybium, ex desertionibus pluribus. quidam
 coram omnibus militibus sorte extantur, arguuntur, fuisse
 caduntur. nulla deprecatione admissa. At reliqui, hordeo il-
 lis pro tritico demenso, extra vallum munimenta tendere iu-
 22 *beatur. Polybius in Sex.* ¶ Inter ¶ desertores transfuga quoq;
 annumerandi, qui malo consilio & proditoris animo patriam re-
 linquunt, *Paulus in l. post l. unum. 19. §. transfuga. de capt. & postli-*
min. reuer. l. 49. P. tit. 15. Sed desertoribus quibusdam leuior poe-
 na. Magis delinquit emanfore desertor, & desertore transfuga:
 & ita oblatas desertor, vela se. vel ab alio. ex quibusdam causis
 poenam euitat desertionis. *l. 4. §. edictum. de re mil. in P.* Deportatur
 tamen qui non nisi post quinquentium, se obtulit: nisi mi-
 nuenda poena sit deteriore militia, si pater filium officiat, ne ad
 supplicium pater videatur obtulisse. *l. milites. 13. §. desertorem. eod.*
tit. P. Transfugas, sicut & consiliorum nostrorum renantiato-
 res, scilicet hostibus, aut viuis exuri. aut furca suspendi debere
 respondit Paulus *l. si quis aliquid. 38. de pan. lib. 48. P. tit. 19.* Atque
 Modestinus, eum qui ad hostes transfugerit & redierit torquen-
 dum esse, & ad bestias damnandum, respondit. *Modest. in l. 3. §. is*
qui, de re mil. P. Marcellus transfugas, vbicumq; inuenti fuerint,
 quasi hostes interimere licere quoq; statuit, *Leuisdem. 3. §. si ad le.*
Corn. de sicar. l. 48. P. tit. 8. Quod & probat Iustinianus in deserto-
 ribus, si illi armis resistendum esse putarint, *in l. 2. de deserto. l. 12.*
C. Arrianus Iuricons. ei qui transfugit, & postea multos latro-
 nes apprehendit & transfugas demonstrauit. posse parci ex edi-
 cto Adriani Casa tradit: & tamen plura ea, nihil permitti o-
 portere, *l. non omnes. §. si. de re mil. P. argu. l. qui quis, §. fin. ad l. Iul.*
ma. est. C. l. 1. C. de is qui se deserunt.

Leges circa segnitiam militum. Cap. II.

- 1 Miles laboribus assuetus esse debet.
  - 2 Militum pauidum, & primo fugientium poena.
  - 3 Excubias relinquendum poena.
  - 4 Excubiarum circutio, & mutatio & partitio vigiliarum, eod. §. 4.
  - 5 Tribunus vigilias circuire debet, & poena non circumeuentis. Poena vinum sepeliri eod.
  - 6 Pinguis habitus ignaui, & equo prinati.
- 1 Milites ¶ inter cetera & laboribus duratos, & vigilantes esse
 par est: cum in bello non liceat bis peccare: Miles, inquit
 Senecus Cael. labore probatur, non molitudine, *Herodiamus, l. 2. hi-*
sto. Caesarum. Et Vlpian. Milites, inquit, appellantur a mollitia, id est,
 duritia, quam sustinent, per antiphrasim, *l. 1. §. milites autem, de*
militar. testamen. in P. Quemadmodum quoque Sextus Pompe-
 2 ius Festus notat *lib. de verb. sign.* ¶ In ¶ hacigitur etiam disciplinae
 militaris parte, & leges consueturae in pauidos & legnes. Prior il-
 la, *Qui in acie prius fugam fecit, spectantibus militibus, propter ex-*
emplum, capite punitur. l. omne delictum. 6. §. qui in acie, de re mil. in
P. In pari poena caligatus est, qui metu hostium, languorem si-
 mulauit. *l. omne §. exploratores.* Qui filium suum, vt antea dixi-
 mus, subtrahit militi a belli tempore, bonorum parte multa-

tur, & exilio: si in pace, fustibus caedi iubetur: filius in deterio-
 rem militiam mittitur, *l. 4. §. qui filium eod. tit. P.* Qui filium debi-
 litauit, delectum per bellum indictum, vt inhabilis militiae sit,
 deportatur, *l. 4. §. eum qui filium.* Puffillanum quoque existi-
 mati qui se impatientia alicuius doloris, aut tædii vitæ, aut mor-
 bi, aut furoris, aut pudoris, vnlnerauerint vel mortem conscie-
 rint, & cum ignominia vulturur: & si nihil horum præten-
 dant, capite puniuntur, *l. omne delictum. 6. §. qui se vulnerauerit,*
eo. l. si quis aliquid §. si. Et l. respiciendum. §. 20. de pan. in P. l. 1. §. 2. de
bonis eorum qui mor. sibi conscuerunt. l. in fraud. m. §. eius. de iur. ff.
cum sim in P. Iustinianus eum qui flagitiosa ignaui a dilectis in-
 quiri, & inuentum degeneris mortis gladium sub're iubet, ar-
 que retores provincie, qui hoc crimen in vel gratia vel dissimula-
 tione distulerint vindicare, patrimonii & existimationis damno
 subiicit, & priores officii capitali supplicio, *Iustin. in l. 1. §. si. de*
desertor. l. 12. C. Polybius quoque testatur probo fuisse inter mili-
 tes Romanos, falso dicere apud tribunos se strenue fuisse in
 hostes, dispositiones, prædii locum metu reliquisse, telum ali-
 quod ob metum abiectisse, *Polyb. in 6.*

¶ Qui ¶ excubias palatii deseruerint, capite punitur, *Paul. l. qui*
excubias. 10. de re mil. in P. Callistratus autem notat milites cu-
 stodias derelinquentes in periculum deduci, & pro modo ne-
 gligentia vel coerceri, vel militiam mutare, vel vltimo supplicio
 affici. *l. milites. 12. de custo. reor. l. 48. P. tit. 4.* Quod Neratius si-
 mat, *l. si. eo. tit. de custo. reor. in P. cum sim. ibi nota.* Epaminondas,
 cum custodias stationesque circuiret, vt disciplinam exemplo
 stabiliat, sopitum militem gladio transfixit, asserens quod qua-
 lem inuenerat, talem reliquerat. *Castris metatis, vt ait Polybius*
lib. 6. tribuni exigunt a singulis nihil furto & castris ablaturus: postea
excubias circa castra vallata ponunt, vigilias & circuitiones notis a-
gunt. scilicet Romani. Aliqui præcedenti die admontis per singulas vi-
gilias, & aliqui certas circueunt. alii post eos sequuntur. Qui circueit a
singulis vigilibus accipit notas & suas tesseras. Si inueniat vigila dor-
mientes, vel reliquisse custodiam, cum sociis attestaciones accipit, &
mane apud tribunos producit tesseras, ex quibus cognoscitur qui reli-
querint custodiam, & tribuno custodiae vocato, res agitur: si dam-
natur, fuste caditur. Idem & si quis vigilias eorum calumnetur. Fuisse in
 castris vigilias quatuor ternarum horarum. vbi & singulis ignes
 nocturni, tradit Diodor. Siculus *lib. 19. Bibliothec.*

¶ Inter ¶ ea quæ officii, quæ plura sunt, vnde decem munera & of-
 ficia tribunorum militum, adfert & probat *lib. 4. Commentari. resp.*
Roman. c. 10. V. Olympianus Laetus, tribunorum sunt & illud est,
circuire vigilias seu excubias. Martia. in l. officium. 12. §. si. de re mil.
in P. Quamobrem P. Pilius triumuir nocturnus a Pub. Aquil-
 io tribuno plebis accusatus, nam hæc cura ad adiles tribunos
 que plebis pertinebat, populi iudicio incidit. ob id quod vigi-
 lias negligentius circuiret, *Paer. Maximus. l. 8. c. 1.* Opilius Ma-
 crinus, tribunum qui excubias deserui passus est; rotali carpento
 super annexum, per totum iter viuum atque exanimem traxit,
Id. Capitol. in Macrino. Apud Plinium. Liuium & alios, canes
 qui custodiae causa nocturnæ, in capitolio alebantur, quod ob-
 dormissent, nec detexissent hostium aduentum, Roma furca fi-
 xi & suspendi sunt, vt hominibus exemplo essent, non esse custo-
 dias & vigilias segnitè agendas vel omittendas. Leonem Basilii
 Imperatoris filium, Caetarem etiam, excubiariam maxime cura
 gestisse, factum eius singulare testatur, de quo Luitprandus
 Tonnenfis *de reb. per Europam gestis, l. 1. c. 3.* meminit. Is enim
 vt experiretur diligentiam custodiarum & excubiariam, que ob
 metum vicinarum gentium disponuntur singulis noctibus per
 ciuitatem Constantinopolim, edicto, vt si quis nocte eat, cæcus
 carceribus manciperetur, vt postea mane de eo iudicium habea-
 tur, ipse metin: ognitus solus, noctu in custodias data opera se
 coniecit, dicens se proficisci in lupanar, & corrupta prima cu-
 stodia duodecim aureis, pro: essit: inciditq; in secundam, quam
 & viginti aureis datis, euasit: in tertiam postea veniens, cæcus &
 carceribus mancipatus. Verum ipse se declarans carcerem præ-
 fecto, in sedem veniens, postea exilio multauit primam & se-
 cundam custodiam, & tertie harum & alia bona dedit. Ad dili-
 gentiam militarem pertinet lex antiqua Francorum, ab Heringe-
 ro rege decimono: orum lata, huiusmodi: *Princeps sub rege*
Francorum in potestate ducatu constitutus, diligenter sibi commissam
provinciam tueatur. Quod si negligentia eius subintraverint hostes
regionem, sigentem deserunt nostram, aut si incolas terre spoliauerint,
medietum bonorum suorum regis marisupio perdat. Et dux non sit am-
plius, sed priuatus vinas honore. Si volens introitum hostibus permittit,
sepe-